

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՎԵՐԱՀՍԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման ինչպես նաև պետական սեփականության կառավարման և օգտագործման նկատմամբ իրականացված վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի 2011թ.-ի գործունեության տարեկան ծրագրի 5.4 կետը և Վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2011 թ.-ի հունվարի 21-ի թիվ 2/7 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ Պետական պատվերի և ծրագրերի կատարման նպատակով ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրությանը և պետական սեփականության կառավարման և օգտագործման ուսումնասիրություն:

Վերահսկողության առարկան՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված միջոցներ:

Վերահսկողության օբյեկտը՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն՝ ներառյալ դրա ենթակայությամբ գործող կազմակերպությունները:

Վերահսկողության ծավալը՝ Վերահսկողությունն ընդգրկել է նախարարությանը պետական բյուջեից 2009-2010թ.թ. հատկացված միջոցներն՝ ըստ հետևյալ ծրագրերի.

- 2009-2010թ.թ. սերմերի որակի ստուգման ու պետական սորտափորձարկման միջոցառումների իրականացում

- 2009-2010թ.թ. ցորենի և գարու սերմնաբուծության զարգացում

- 2009-2010թ.թ. գյուղատնտեսական հողատեսքերի պահպանում, բարելավում և ինժեներական կառուցվածքների վերականգնում

- 2009-2010թ.թ բույսերի պաշտպանության միջոցառումներ

- 2009-2010թ.թ. բույսերի կարանտինի և գյուղմշակաբույսերի բուսասանիտարական վիճակի մոնիտորինգի լաբորատոր փորձաքննությունների հիման վրա կանխարգելիչ և ախտորոշիչ ծառայությունների իրականացում

- 2009-2010թ.թ. գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդությունների լաբորատոր ախտորոշման և կենդանական ծագում ունեցող հումքի և նյութի փորձաքննության միջոցառումներ

- 2009-2010թ.թ Ճապոնիայի կառավարության աջակցությամբ իրականացվող «Պարենային արտադրության աճ» ծրագրի շրջանակներում հակակարկտային կայանների տեղակայում

- 2009թ. IV եռամսյակ և 2010թ. գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում

- 2011թ.-ի 1-ին եռամսյակ Պետական աջակցություն գյուղատնտեսական հողօգտագործողներին

- 2009-2010թ.թ. անտառպահպանական ծառայություններ

- 2009-2010թ.թ. անտառապատման միջոցառումներ (Ճապոնիայի կառավարության աջակցությամբ իրականացվող «Պարենային արտադրության աճ» ծրագրի շրջանակներում)

- 2009թ. անտառավերականգնման և անտառաշինական աշխատանքներ

- ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդ

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 01.02.2011-01.07.2011թթ.

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակահատվածը՝ 01.01.2009 – 01.04.2011թ.թ.:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել են դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևեր: Վերահսկողությունն ընդգրկել է համապատասխանության, ֆինանսական և արդյունավետության վերահսկողության տեսակները:

Վերահսկողության իրականացման ընթացքում յուրաքանչյուր ծրագրի համար սահմանվել է էականության մակարդակ, պայմանավորված՝ ծավալով և ծախսերում հնարավոր ռիսկերի առկայությամբ:

Ապացույցների ստացման մեթոդներից կիրառվել են փաստաթղթերի ու ակտիվների ստուգման, ընթացակարգի և գործընթացների ուսումնասիրության, հարցման և հաշվարկման

մեթոդները: Իրականացվել է ֆինանսական հաշվետվությունների և համապատասխան տեղեկատվության տարրերի միջև փոխկապակցվածության և/կամ համեմատության վերլուծություն:

Ստուգման ընթացքում կիրառվել են ընտրանքի, տարբեր տվյալների (քանակական և որակական) համադրման մեթոդներ, կատարվել է նախապես պատրաստված հարցաշարով տարբեր փաստաթղթերի և տվյալների մանրամասն ուսումնասիրություն: Ստուգումներն իրականացվել են նաև ֆիզիկական /չափագրում, գույքագրում/ եղանակով:

Վերլուծության փուլում ամփոփվել են դիտարկման և ստուգման փուլերում արձանագրված փաստերը:

Վերահսկողության արդյունքները՝

I.Սերմերի որակի ստուգման ու պետական սորտափորձարկման միջոցառումների իրականացում

Ծրագրի նպատակը գյուղատնտեսության մեջ օգտագործվող սերմերի որակի լաբորատոր հետազոտությունների, սելեկցիոն նվաճումների հայտերի փորձաքննությունների և բույսերի նոր սորտերի փորձարկումների միջոցով հողագործությունից ստացվող արդյունքի բարելավումն է:

Ծրագիրն իրականարել է «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը:

Սերմերի մոնիշառման ակտերի և լաբորատոր հետազոտությունների հաշվառման մատյանների ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ ՀՀ կառավարության 03.07.2008 թ. թիվ 704-Ն որոշմամբ հաստատված ՄԺԾԾ-ով սահմանված բարձր վերարտադրողականության սերմերի որակի ստուգումներ իրականացնելու փոխարեն կատարվել են ցածր վերարտադրողականության սերմերի որակի ստուգում:

2009-2010թ.թ. կատարված գյուղատնտեսական մշակաբույսերի միատարրության, կայունության, տարբերիչ առանձնահատկության և տնտեսական օգտակարության պետական փորձարկումներից 295 փորձարկում կատարվել են անվճար, այնինչ համաձայն ՀՀ կառավարության 04.08.2005 թ. թիվ 1275-Ն որոշման և «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կանոնադրության, այդ փորձարկումները հանդիսանում են վճարովի ծառայություններ: Բացի այդ, սորտափորձարկումների արդյունքում ստացված բերքի հաշվառում, մուտքագրում և իրացում ցույց չի տրվել:

Հարկ է նշել, որ վճարովի ծառայության սակագնով 1 հատ սորտափորձարկման գինը սահմանվել է 28.8 հազ. դրամ (առանց շահույթի և ԱԱՀ-ի), այնինչ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից 2009թ.-ի բյուջետային ֆինանսավորման հայտով բույսի նոր սորտի

դաշտային փորձարկման գինը ներկայացվել է 134.8 հազ. դրամ, իսկ 2010 թ. համար՝ 130.3 հազ. դրամ կամ շուրջ 4.5 անգամ ավել քան վճարովի պետական սորտափորձարկման համար սահմանված սակագինը:

Ընդ որում, փորձարկումներն իրականացվել են ՀՀ կառավարության 22.12.2005 թ.-ի թիվ 2292-Ն որոշմամբ հաստատված «Բույսերի սորտերի տնտեսական օգտակարության պետական փորձարկումների կազմակերպման, Հայաստանի Հանրապետությունում օգտագործման թույլտվություն ունեցող բույսերի սորտերի ցանկում դրանց գրանցման և գրանցումից հանելու» կարգի 7-րդ կետի պահանջի խախտումով. պետական փորձարկումները իրականացվել են առանց ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության համապատասխան որոշումների: Բացի այդ, բույսերի նոր սորտերի փորձարկումներում ընդգրկվել են ՀՀ տարածքում օգտագործվող և հետագա բազմացման համար արդեն իսկ գրանցված թվով 76 բույսերի սորտեր, իսկ 164 բույսերի նոր սորտերի փորձարկումները կատարվել են Ֆերմերային տնտեսություններում, այն դեպքում, երբ համաձայն ՀՀ կառավարության 04.08.2005թ.-ի թիվ 1275-Ն որոշման, նոր սորտերի փորձարկումները պետք է իրականացվեին «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ին փորձարկումների, փորձաքննությունների և հավասարեցված ցանքերի կատարման նպատակով հատկացված 79.2 հեկտար հողատարածքի վրա:

Նշված հողերը ոչ միայն չեն օգտագործվել սորտափորձարկումների համար, այլ այնտեղ չեն կատարվել նաև հավաստագրման ենթակա և ՀՀ ներմուծված սերմերով ստուգիչ ցանքեր: Փոխարենը 2009թ.-ին 19.2 հա-ի վրա ցույց է տվել օրենսդրությամբ և կանոնադրությամբ իրեն չվերապահված գործառույթների՝ ցորենի, գարու և կորնգանի ցանքսի աշխատանքներ շուրջ 3,000.0 հազ. դրամ ուռճացված ծախսերով, որից ստացված բերքի իրացումից դրամարկղ մուտքագրվել է ընդամենը 1,023.5 հազ. դրամ, այն դեպքում, որ 72.9 հա-ից, մույնիսկ միայն խոտի իրացումից, երկու տարում կարող էր ապահովվել 9,000.0 հազ. դրամի մուտքեր:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 22.11.2005թ. թիվ 2122-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետություն մշակաբույսերի սերմերի ներմուծման և Հայաստանի Հանրապետությունից դրանց արտահանման» կարգի, ՀՀ ներկրված մշակաբույսերի սերմերի խմբաքանակից, վերջնական նշանակման վայրում պետք է վերցվի նմուշ՝ լաբորատոր փորձաքննության և ստուգիչ տեղամասերում ցանքի նպատակով, իսկ արտահանվող մշակաբույսերի յուրաքանչյուր խմբաքանակի համար պետք է տրվի սերմի հավաստագիր: Տվյալ գործառույթները «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից 2009-2010թ.թ. ընթացքում չեն իրականացվել, չնայած որ 2009-2010թ.թ.-ին ներմուծվել է 90 խմբաքանակ և արտահանվել է 710 խմբաքանակ սերմ:

01.08.2006թ.-ի ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության «ԳԲԱ» ԾԻԳ» ՊՀ-ի և «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի միջև կնքված պայմանագրով նախատեսվել է բարելավել հանրային սեկտորի բարձր վերարտադրողականության սերմերի բազմացման հնարավորությունները և հզորացնել «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը՝ ապահովելով վերջինիս լաբորատոր սարքավորումներով, գյուղատնտեսական տեխնիկայով: Պայմանագրի շրջանակներում կազմվել է բիզնես ծրագիր, որով նախատեսվել է նոր սորտերի ստացում, մեծ թվով սերմարտադրող տնտեսվարող սուբյեկտների ներգրավում սերմերի լաբորատոր հետազոտություններում, հավաստագրված սերմերի բազմատեսակի ընդլայնում և այլն: 09.03.2009թ.-ին, «ԳԲԱ» ԾԻԳ» ՊՀ-ի և «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի միջև կնքվել է վերը նշված պայմանագրի կատարման մասին Համաձայնագիր, որով Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ին, որպես ֆինանսական աջակցություն, տրամադրվել է 20,000.0 հազ. դրամ (այդ թվում ԱԱՀ): 2009թ.-ի ընթացքում հատկացվել է 19,159.9 հազ. դրամ (այդ թվում 3,193.9 հազ. դրամ ԱԱՀ):

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ բիզնես ծրագրով ակնկալվող արդյունքները «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից չեն ապահովվել: Այսպես, ՀՀ կառավարության 18.08.2005թ.-ի թիվ 1344-Ն որոշմամբ հաստատված պարտադիր հավաստագրման ենթակա 10 անուն բույսերից, «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից, 2009-2010 թթ. հավաստագրվել է ընդամենը 3 անուն բույս՝ ցորեն, գարի և կարտոֆիլ: Որևէ աշխատանք չի իրականացվել մնացած 7 բույսերի տեսակների հավաստագրումը կազմակերպելու և իրականացնելու ուղղությամբ: Չեն իրականացվել նաև աշխատանքներ սերմերի լաբորատոր հետազոտություններում մեծ թվով սերմարտադրող տնտեսվարող սուբյեկտների ներգրավման ուղղությամբ, ինչի մասին վկայում է այն փաստը, որ 2009թ.-ին սերմարտադրությամբ զբաղվել են թվով 18 սուբյեկտ, որոնց տրվել է թվով 109 հավաստագիր, իսկ 2010թ.-ին 14 սուբյեկտ որոնց տրվել է թվով 81 հավաստագիր: Բացի այդ 2010թ.-ին սերմերի լաբորատոր հետազոտություններից ստացված եկամուտները 2009թ.-ի համեմատ նվազել են 32%-ով:

II. Ցորենի և գարու սերմնաբուծության զարգացման ծրագիր

ՀՀ կառավարության 15.03.2007 թ. թիվ 451-Ա որոշմամբ հաստատված «Ցորենի և գարու սերմնաբուծության զարգացման ծրագրի» հիմնական նպատակը ցորենի և գարու սերմնաբուծության արտադրության ծավալների, բերքատվության և ինքնաապահովության մակարդակի էական բարձրացումն է: Ծրագրի իրականացման համար ցորենի և գարու սուպերէլիտային և էլիտային սերմերի արտադրության համար սահմանվել է լրավճարների /սուբսիդավորման/ համակարգ, որը հնարավորություն կտա սերմարտադրողներին ցածր գներով իրացնել սերմերը և խթանել դրանց վերարտադրությունը: Լրավճարի չափը սահմանվել է նվազագույն շահավետ իրացման և նախընտրելի իրացման գների տարբերության չափով:

Նշված սերմերը, համաձայն «Սերմերի մասին» ՀՀ օրենքի, հանդիսանում են բարձր վերարտադրողականության սերմեր և ենթակա են պարտադիր հավաստագրման: Հավաստագրերի առկայությունը հանդիսացել է սերմարտադրողներին լրավճար հատկացնելու պարտադիր պայման:

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ հավաստագրման գործընթացն իրականացվել է «Սերմերի մասին» ՀՀ օրենքի և ՀՀ կառավարության 18.08.2005թ.-ի թիվ 1479-Ն որոշմամբ հաստատված «Սերմերի հավաստագրման» կարգի պահանջների բազմաթիվ խախտումներով և կրել է ձևական բնույթ:

Բացի այդ, համաձայն ապրոբացիոն ակտերի, որպես էլիտային սերմեր են հավաստագրվել սուպերէլիտային սերմերի ցանքից ստացված սերմերը, այնինչ համաձայն «Սերմերի մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածով և 6-րդ հոդվածի 4-րդ կետով, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 18.08.2005թ.-ի թիվ 1479-Ն որոշմամբ հաստատված «Սերմերի հավաստագրման» կարգի 5-րդ կետով սահմանված սերմնաբուծության հերթագայության, էլիտային սերմերը սերմնաբուծության բնագավառում գործող տեխնիկական կանոնակարգերի, պետական չափորոշիչների և նորմատիվ այլ փաստաթղթերի պահանջներին համապատասխանող, նախահիմնային (օրիգինալ) սերմերից ստացված սերմերն են, իսկ սուպերէլիտային սերմերից ստացված սերմերը հանդիսանում են վերարտադրված սերմեր (առաջին և երկրորդ վերարտադրությունների, հիբրիդային առաջին և երկրորդ սերունդների սերմեր): Հետևաբար 2009-2010թ.թ. որպես էլիտային սերմեր հավաստագրված սերմերը հանդիսացել են ոչ թե էլիտային, այլ վերարտադրված սերմեր:

2009-2010թ.թ. սուպերէլիտային սերմերի իրացման դիմաց տրված սուբսիդիայի ստուգմամբ պարզվել է, որ պայմանագրերի 1.1 կետով սահմանված փաստացի իրացված սերմերի խմբաքանակների համար սուբսիդիա տրամադրելու փոխարեն, որոշ դեպքերում, սերմարտադրողներին սուբսիդիա է տրամադրվել առանց սերմերի իրացումը հավաստող փաստաթղթերի առկայության՝ 2009թ.-ին 3.6տն-ի համար և 2010թ.-ին 42.5տն-ի համար:

Պայմանագրերի 6.1 կետերի համաձայն, սուբսիդավորման պայմանագրերը ուժի մեջ են մտել պայմանագրերը ստորագրելու պահից, այնինչ 2010թ.-ին 23.8տն սերմերի համար լրավճար հատկացվել է մինչև պայմանագրերը ուժի մեջ մտնելը:

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ 2009-2010 թ.թ. կնքված պայմանագրերով տարբեր սերմարտադրողների համար միևնույն սերմերի իրացման համար սահմանվել են տարբեր նվազագույն շահավետ իրացման գներ և դրա դիմաց հատկացվելիք լրավճարների չափեր: Մասնավորապես՝ «Գյումրու սելեկցիոն կայան» ՓԲԸ-ի և «Երկրագործության և բույսերի պաշտպանության գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի համար սահմանված լրավճարների չափերը

պակաս են սահմանվել մնացած սերմարտադրողների համար սահմանված չափերից: Չնայած նշված սերմարտադրողների համար սահմանվել են ավելի փոքր լրավճարի չափեր, սակայն նրանց կողմից արտադրված սերմերը ողջ ծավալով չեն ներառվել սուբսիդավորման պայմանագրերում: Նրանց կողմից արտադրված սերմերի ամբողջ խմբաքանակի սուբսիդավորման դեպքում հնարավոր կլիներ լրացուցիչ սուբսիդավորել համապատասխանաբար 51տն և 50.4տն բարձր վերարտադրողականության սերմեր:

III. ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդի միջոցներով իրականացրած Հայաստանի Հանրապետությունում 2010-2014 թվականներին ցորենի սերմնաբուծության զարգացման ծրագիր

ՀՀ կառավարության 29.07.2010թ.-ի «ՀՀ-ում 2010-2014 թվականներին ցորենի սերմնաբուծության և սերմարտադրության զարգացման ծրագիրը հաստատելու և սերմերի ներմուծումը թույլատրելու մասին» թիվ 971-Ն որոշման համաձայն, «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը Ռուսաստանի Դաշնության Ստավրապոլի երկրամասի «Սեմենա Ստավրապոլյա» ՍՊԸ-ից պետք է ձեռք բերեր 950.0 տն աշնանացան ցորենի էլիտային վերարտադրության սերմացու և այն ՀՀ տարածք ներմուծեր «Սեմենա Ստավրապոլյա» ՍՊ ընկերության կողմից Հայաստանի Հանրապետությանը սորտափորձարկման նպատակով անհատույց տրամադրված 60.1 տն վեց նոր սորտերի հետ միասին:

«Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը, վերը նշված սերմացուները, ՀՀ կառավարության 29.07.2010թ.-ի թիվ 971-Ն որոշմամբ նշված «Սեմենա Ստավրապոլյա» ՍՊԸ-ից ձեռքբերելու փոխարեն, ձեռք է բերել Ռուսաստանի Դաշնության «Հացահատիկային ընկերությունների միավորում» ԲԲԸ-ից:

Ծրագրով նախատեսվել է տեղական սերմարտադրողներից ձեռք բերել 500 տոննա բարձր վերարտադրության հացահատիկային մշակաբույսերի սերմնացու, սակայն ձեռք է բերվել ընդամենը 117,45 տոննա:

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ բազմաթիվ դեպքերում ՀՀ ներմուծված և տեղական սերմարտադրողներից ձեռք բերված բարձր վերարտադրության աշնանացան ցորենի էլիտային վերարտադրության սերմնացուն տնտեսվարող սուբյեկտներին հատկացվել է ՀՀ կառավարության որոշմամբ սահմանված կարգի պահանջների խախտմամբ, բացի այդ, տնտեսվարողների կողմից թույլ է տրվել պայմանագրի պահանջների խախտում: Մասնավորապես.

ՀՀ կառավարության 29.07.2010թ թիվ 971-Ն որոշմամբ հաստատված ծրագրի 29-րդ կետի պահանջների խախտմամբ, այն է՝ առանց սահմանված չափի հողի նկատմամբ սեփականության կամ վարձակալության իրավունքի պետական գրանցման վկայականների առկայության կամ այլ

անձանց անվամբ ներկայացրած վկայականների հիման վրա, թվով 17 փոխառուների տրամադրվել է ՌԴ-ից ներկրված 95 143 կգ սերմացու, իսկ թվով 7 փոխառուների տեղական արտադրության 8 588 կգ սերմացու:

Մեկ քաղաքացու հետ կնքվել է պայմանագիր և տրամադրվել է 45տ սերմացու ՍՊ ընկերությանը պատկանող հողերի վկայականների հիման վրա:

ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացրած փաստացի ցանքի ստուգումներով արձանագրվել է, որ 27 փոխառուների կողմից թույլ է տրվել պայմանագրային պարտավորությունների էական խախտումներ, այն է՝ ստացած 138 տոննա սերմացուն չի ցանվել նախօրոք ներկայացրած և ընտրված 460 հա հողատարածքներում:

Բացի այդ, սերմացուն պահեստավորելու, բեռնելու, բեռնաթափելու և ՀՀ մարզկենտրոններ տեղափոխելու համար հատկացված միջոցների հաշվին մատուցված ծառայությունների դիմաց կատարվել է ավելի վճարումներ: Մասնավորապես՝ վարձակալված տարածքների համար պայմանագրով նախատեսված վարձավճարից ավելի է վճարվել 500.0 հազ. դրամ, վագոններ բեռնաթափող բանվորներին բեռնաթափման համար ավելի է վճարվել 424.0 հազ. դրամ, պայմանագրերով նախատեսված վագոնների բեռնաթափման, սերմացուն ՀՀ մարզկենտրոններ տեղափոխելու ծառայությունների դիմաց պայմանագրային գներից ավելի է վճարվել 2,299.0 հազ. դրամ:

Սերմարտադրությունը կատարվում է «Մերմերի մասին» ՀՀ օրենքի և ՀՀ կառավարության որոշմամբ հաստատված «Մերմերի հավաստագրման կարգի» պահանջների խախտումներով՝ սերմացու ստացած տնտեսվարող սուբյեկտները, չնայած նրան, որ ցանքսը կատարել են դեռևս 2010թ.-ի աշնանը, ստուգման օրվա դրությամբ դեռևս գրանցված չէին որպես սերմարտադրողներ և չէին իրականացրել օրենքով սահմանված գործառնություններից և ոչ մեկը:

IV. Հայաստանի Հանրապետությունում 2011թվականի գարու արտադրության զարգացման ծրագիր

ՀՀ կառավարության 24.02.2011թ. թիվ 280-Ն, 17.02.2011թ. թիվ 279-Ն և 31.03.2011թ.-ի թիվ 330-Ն որոշումներով հաստատվել են եգիպտացորենի արտադրության զարգացման, գարու արտադրության և սերմարտադրության զարգացման ծրագրերը, որոնցով ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը թույլատրվել է «Մերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի միջոցով Ուկրաինայի հանրապետության «Մելենա» ՓԲԸ-ից և «Նացիոնալ» մասնավոր կազմակերպությունից ձեռք բերել և ՀՀ ներմուծել 63 տոննա եգիպտացորենի սերմացու, 2019.135տոննա զարմանացան գարու

Էլիտային և առաջին վերարտադրության սերմացու, որից 946.055տ առաջին վերարտադրության սերմացու և 1073.08տ Էլիտային վերարտադրության սերմացու:

Ծրագրերով նախատեսվել է չափորոշիչներ, ըստ որի սերմացուն պետք է հատկացվեր 0.3հա-ից ավելի հողատարածք ունեցող տնտեսվարողներին, որտեղ 2010թ.-ին չպետք է ցանված լինի հացահատիկային սերմացու:

«Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից Ուկրանիայի հանրապետության «Սելենա» ՓԲ ընկերությունից և «Նացիոնալ» մասնավոր կազմակերպությունից ձեռք է բերվել և ՀՀ ներմուծվել գարնանացան գարու Էլիտային և առաջին վերարտադրության 2019.735 տ. սերմացու, որը սահմանված չափաքանակներով տրամադրվել է ՀՀ մարզերին և ԼՂՀ-ին:

Գարնանացան գարու սերմացուի ձեռքբերման և բաշխման գործընթացի ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ

- 13534կգ սերմացուն տրամադրվել է հողի սեփականության կամ վարձակալության այն վկայականների հիման վրա, որոնցով տնտեսվարող սուբյեկտները դեռևս 2010թ.-ի աշնանը ստացել և այդ հողամասերում ցանել են «2010-2014 թվականներին ցորենի սերմնաբուծության զարգացման ծրագիր» շրջանակներում ՌԴ-ից ներկված աշնանացան ցորենի Էլիտային վերարտադրության սերմացուն:

- 1256կգ սերմացուն տրամադրվել է առանց հողի նկատմամբ սեփականության կամ վարձակալության իրավունքի պետական գրանցման վկայականների առկայության:

- Երկու դեպքով տնտեսվարող սուբյեկտներին տրված սերմացուն 1140կգ-ով գերազանցում է հողի նկատմամբ սեփականության կամ վարձակալության վկայականներում նշված հողատարածքների համար նախատեսված սերմացուի չափը:

«Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից սերմացու տեղափոխող վարորդներին փաստացի կատարած աշխատանքներից ավելի է վճարվել 280.5 հազ. դրամ:

V. Գյուղատնտեսական հողատեսքերի պահպանում, բարելավում և ինժեներական

կառուցվածքների վերականգնում

Ծրագրի նպատակն է գետերի հունների մաքրման և ափերի ամրացման աշխատանքների միջոցով հողօգտագործումից ստացվող արդյունքի բարելավում և/կամ այդ բնագավառում կորուստների նվազեցում:

Ծրագրով նախատեսվել է թվով 10 օբյեկտներում իրականացնել գետերի հունների մաքրման և ափերի ամրացման աշխատանքներ:

Նախագծերի կազմման ճշտության ստուգմամբ պարզվել է, որ նախագծերը կազմվել են բազմաթիվ թերություններով, ինչի արդյունքում շինարարական աշխատանքների ընթացքում ի հայտ են եկել լրացուցիչ կատարման ենթակա աշխատանքներ և նախագծերը մի քանի անգամ ենթարկվել են փոփոխությունների:

Նախահաշիվների կազմման ճշտության ստուգմամբ պարզվել է, որ թվով 9 օբյեկտների նախահաշիվներում, գաբիտների քարերի գինը սահմանված կարգով հաշվարկելու փոխարեն հաշվարկվել են առանձին բաղադրիչներով՝ գրունտի պայթեցում, փխրեցում, բարձում և տեղափոխում, հաշվարկներում օգտագործվել են ՀՀ-ում չգործող նորմատիվային փաստաթղթերում նշված նորմատիվային ծախսեր և ժայռային գրունտով ավերի ամրացման աշխատանքներում սահմանվածից ավելի է ընդունվել ժայռային գրունտի ծախսի նորման: Նշված խախտումների արդյունքում նախահաշվային արժեքները ավել են հաշվարկվել 86,963.1 հազ. դրամով, որից 2009թ.-ին 47,674.5 հազ. դրամով և 2010թ.-ին՝ 39,288.6 հազ. դրամով:

2009-2010թթ. թվով 6 օբյեկտներում շինարարական և վերանորոգման աշխատանքներ են իրականացվել նաև ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդի միջոցների հաշվին

Նշված թվով 6 օբյեկտներից թվով 3-ում իրականացվել են գետերի հունների մաքրման և ավերի ամրացման, մնացած 3-ում խմելու ջրագծի, ոռոգման ցանցի կառուցման և վարչական շենքի վերանորոգման աշխատանքներ:

Նախահաշիվների կազմման ճշտության ստուգմամբ պարզվել է, որ թվով 4 օբյեկտներում թույլ են տրվել նույն խախտումները, ինչ որ թույլ են տրվել «Գյուղատնտեսական հողատեսքերի պահպանում, բարելավում և ինժեներական կառուցվածքների վերականգնում» ծրագրի շրջանակներում, ինչի արդյունքում նախահաշվային արժեքները ավել են հաշվարկվել 59,981.2 հազ. դրամով, որից 2009թ.-ին 32,532.4 հազ. դրամով և 2010թ.-ին 27,448.8 հազ. դրամով:

Ընտրանքային կարգով Հրազդանի անտառտնտեսության վարչական շենքի վերանորոգման և Կապուտան համայնքի հեղեղատարների հունների մաքրման և ավերի ամրացման 19,060.0 հազ. դրամի աշխատանքների չափագրություններից պարզվել է, որ թույլ է տրվել 1,794.0 հազ. դրամի հավելագրում, որից 1,535.0 հազ. դրամ «Տիրանուն» ՍՊԸ-ի կողմից և 259.0 հազ. դրամ «Աննար» ՍՊԸ-ի կողմից: Ափապաշտպան կառույցներում կատարված շրջայցից պարզվել է, որ ափապաշտպան կառույցները (գաբիտների շարք և Գ-ա տիպ երկաթբետոնյա կոնստրուկցիաները) որոշ տեղերում արդեն նստվածք են տվել, իսկ առանձին տեղերում նույնիսկ ամբողջովին քանդվել են, ինչի պատճառը կարող է լինել թե՛ այն, որ աշխատանքներն իրականացվել են ոչ պատշաճ

որակով և թե այն որ Հանրապետությունում նախատեսված չէ, հետևաբար նաև չի իրականացվում ավապաշտպան կառույցների շահագործման և սպասարկման աշխատանքներ:

VI. Բույսերի պաշտպանության միջոցառումներ

Ծրագիրը նախատեսվել է իրականացնել երեք բաղադրիչներով.

2009-2010թ.թ. կապալառու կազմակերպությունների միջոցով իրականացվել է մորեխների դեմ կենտրոնացված պայքար՝ համապատասխանաբար 4836հա-ի վրա, մկնանման կրծողների դեմ կենտրոնացված պայքար՝ համապատասխանաբար 9216.0 հա-ի և 3000 հա-ի վրա: 2009թ.-ին իրականացվել է նաև ավիացիոն քիմիական պայքար:

Բացի կենտրոնացված պայքարը, գյուղացիական տնտեսությունների միջոցով մկնանման կրծողների դեմ պայքար իրականացնելու համար 2009-2010թթ.-ին մարզպետարաններին հատկացվել է ցինկի ֆոսֆիդ համապատասխանաբար 9150 կգ և 17118 կգ:

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ համաձայն ՀՀ կառավարության 03.07.2008թ.-ի թիվ 704-Ն որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության 2009-2011 թվականների պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրի (ՄԺԾԾ), մորեխների դեմ պայքարը պետք է իրականացվեր ավիացիայի միջոցով, այնինչ իրականացվել է տրակտորների միջոցով: Բացի այդ, մկնանման կրծողների դեմ պայքարը պետք է իրականացվեր գյուղացիական տնտեսությունների միջոցով, պետության կողմից տրամադրված թունաքիմիկատներով, յուրաքանչյուր տարի 171 280 հա-ի վրա, այնինչ փաստացի 2009թ.-ին պայքար իրականացվել է ընդամենը 82 416 հա-ի վրա, իսկ 2010թ.-ին 139 944 հա-ի վրա, ինչը հետևանք է նրա, որ խախտելով վերը նշված ՄԺԾԾ-ի պահանջները, 2009թ.-ին 9216 հա-ի և 2010թ.-ին 3000 հա-ի վրա պայքարն իրականացվել է ոչ թե գյուղացիական տնտեսությունների միջոցով այլ կենտրոնացված կարգով՝ կապալառու կազմակերպությունների միջոցով: Կապալառու կազմակերպությունների փոխարեն գյուղացիական տնտեսությունների միջոցով պայքար իրականացնելու դեպքում հնարավոր կլիներ իրականացնել պայքար ևս 185 560 հա-ի վրա:

Գյուղացիական տնտեսությունների միջոցով պայքար կազմակերպելու համար մարզպետարաններին ցինկի ֆոսֆիդը տրամադրվել է մեկ հեկտարի վրա պայքար իրականացնելու համար 125 գրամ հաշվարկով: Նշված ծախսի նորման համատարած պայքարի համար հաշվարկված նորման է, որը իր հերթին արդարացված է միայն 1հա-ի վրա 300 և ավելի գործող բնանցքների առկայության դեպքում: Համատարած պայքարը նախատեսվել է իրականացնել միայն կենտրոնացված կարգով՝ կապալառու կազմակերպությունների կողմից վարելահողերի հարակից տարածքներում մեքենայացված պայքարի ժամանակ: Համաձայն մկնանման կրծողների դեմ

պայքարի ձեռնարկների և Միացյալ ազգերի պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպության 2005թ.-ի մկնանման կրծողների դեմ պայքարի համառոտ ձեռնարկի, 1հա-ի վրա մինչև 300 գործող բնանցքի դեպքում պետք է իրականացվի պայքար բնանցքային մեթոդով, որի դեպքում, առավելագույն անցքերի քանակի հաշվարկով, ցինկի ֆոսֆիդի ծախսի նորման 1 հա-ի համար կազմում է ընդամենը 50 գրամ:

2009-2010թ.թ-ին գյուղացիական տնտեսությունների միջոցով պայքար է իրականացվել համապատասխանաբար՝ 73200 հա և 136944 հա ցանքատարածքներում, որի համար մարզպետարաններին տրամադրվել է 26268 կգ ցինկի ֆոսֆիդ, այնինչ համաձայն նորմերի պետք է տրամադրվեր 10507կգ, կամ նորմաներից ավել է տրամադրվել 15761 կգ կամ հատկացված ցինկի ֆոսֆիդով հնարավոր էր իրականացնել պայքար 2.5 անգամ ավելի շատ տարածքներում՝ 2009թ.-ին 183 000 հա-ի վրա, իսկ 2010թ.-ին 342 360 հա-ի վրա:

2010թ.-ին մկնանման կրծողների դեմ 3000 հա-ի վրա կենտրոնացված պայքարն իրականացվել է թվով 16 համանքներում, որոնցից 4-ում (797 հա) ընդհանրապես մոնիտորինգ իրականացված չի եղել:

2009-2010թ.թ. Գյուղատնտեսության նախարարությունը ստացված ցինկի ֆոսֆիդը ի պահ է հանձնել, պահեստավորվել ու բաշխել է «Ազրոքիմիական ծառայություն» ՊՈԱԿ-ի բուսասանիտարական նորմերին չհամապատասխանող պահեստից՝ ավտոտնակից, ինչով խախտել է բուսասանիտարիայի մասին օրենքի 9-րդ հոդվածի 2-րդ կետի 2-րդ ենթակետի պահանջը, որով արգելվում է բուսասանիտարական նորմերին չհամապատասխանող պահեստներում և շինություններում թունանյութերի և կենսապատվաստուկների պահպանումը:

VII. Բույսերի կարանտինի և գյուղմշակաբույսերի բուսասանիտարական վիճակի մոնիտորինգի լաբորատոր փորձաքննությունների հիման վրա կանխարգելիչ և ախտորոշիչ ծառայությունների իրականացում

Ծրագրի նպատակն է հետազոտությունների և դիտարկումների հիման վրա կարանտին օրգանիզմների արեալի ճշտում, դրանց բազմացման ու զարգացման կանխատեսում, ախտորոշում և ահազանգում: Բույսերի պաշտպանության բնագավառում պետական ծրագրերի մշակումը և դրանց իրականացման նկատմամբ վերահսկողությունը, ինչպես նաև հանրապետություն ներկրվող և հանրապետությունում օգտագործվող թունանյութերի որակի նկատմամբ հսկողության ապահովումը:

Ծրագրով նախատեսվել է իրականացնել հետևյալ ծառայությունները՝ բուսասանիտարական մոնիտորինգ, փորձանմուշների փորձաքննություն և թունանյութերի լաբորատոր փորձաքննություն:

Ծրագիրն իրականացրել է «Բույսերի կարանտինի և բույսերի պաշտպանության ծառայություն» ՊՈԱԿ-ը:

Բուսասանիտարական մոնիտորինգ

Մոնիտորինգն իրականացվել է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարի 26.07.2005թ 122-Ա հրամանի և պայմանագրի անբաժանելի մաս կազմող հավելված 1-ի մի շարք կետերի խախտումներով՝ չի կատարվել քարտեզագրում, պայքարի միջոցառումների տեղը չի որոշվել առավել վարակված համայնքների սկզբունքով, արդյունավետության հաշվարկը մի շարք մարզային տեսուչների կողմից կատարվել են առանց պայքարից առաջ գործող բնանցքերի հաշվարկի, չեն կատարվել վնասված տարածքների սահմանների որոշում, վտանգի վերլուծություն և արեալների ճշտում: Վերջիններիս չկատարման արդյունքում չի ապահովվել ծրագրի հիմնական նպատակներից մեկը՝ մոնիտորինգի արդյունքների հիման վրա բույսերի պաշտպանության միջոցառումների իրականացման հաջորդ տարվա ծրագրերի կազմումը:

Մոնիտորինգի տվյալների վերլուծությունից պարզվել է, որ 2009թ.-ին մոնիտորինգի ենթարկված 224095 հա գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածություններից 179685 հա-ի վրա, իսկ 2010թ.-ին 198000 հա-ից 151991 հա-ի վրա իրականացվել է մկնանման կրծողների և մորեխների մոնիտորինգ, այն դեպքում, որ թե մեկը և թե մյուսը ներառված չեն ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարի 23.08.2007թ.-ի թիվ 188 հրամանով հաստատված 11 անուն կարանտին օրգանիզմների ցանկում:

2010թ.-ին մկնանման կրծողների մոնիտորինգ է իրականացվել 111626 հա-ի վրա, սակայն մկնանման կրծողների դեմ պայքար է տարվել 139944 հա-ի վրա կամ ընդհանրական տվյալներով 28318 հա-ի վրա պայքար իրականացվել է չունենալով մոնիտորինգի տվյալ:

Բացի այդ պետք է նշել, որ մնացած 111626 հա-ի վրա իրականացրած պայքարը չի համապատասխանել մոնիտորինգի ենթարկված տարածքներին: Օրինակ՝

- Գեղարքունիքի մարզում 2009թ.-ի աշնանը մոնիտորինգ է արվել 22 համայնքում, պայքար է իրականացվել 12 համայնքում, որոնցից միայն 3-ում (1200հա) կա մոնիտորինգի տվյալներ: 2010թ.-ի աշնանը պայքար է իրականացվել թվով 28 համայնքներում 10200 հա-ի վրա, սակայն նշված համայնքներից 20-ում (7200 հա) մոնիտորինգ իրականացված չի եղել, իսկ մոնիտորինգ իրականացված 9 համայնքներում (1164 հա) ուժեղ վարակվածություն պարագայում պայքար չի իրականացվել:

2009-2010թթ.-ին իրականացվել է նաև 90419 հա բանջարաբոստանային մշակաբույսերի, պտղատու այգիների և հացահատիկային կուլտուրաների մոնիտորինգ, իսկ 2010-ին 46009հա, սակայն մոնիտորինգի արդյունքներով որևէ միջոցառում չի նախաձեռնվել և չի իրականացվել:

Փորձանմուշների փորձաքննություն

Ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ նմուշառումներ կատարվել են բոլոր մարզերից, սակայն գերակշռող մասը (շուրջ 50%) կատարվել են մայրաքաղաքից և մոտակա մարզերից՝ Արմավիրից և Արարատից: Ընդ որում, բացակայում են նմուշառման ակտերը, չկա որևէ ուղեկցող փաստաթուղթ, որտեղ նշված լինի նմուշառում կատարող անձի անունը, նմուշառում կատարելու տեղամասը և նմուշների քանակը:

Չնայած նրան, որ 2009-2010թթ 35 դեպքով արձանագրվել է 4 անուն կարանտին օրգանիզմներ, դրանցից միայն 1 անուն կարանտին վնասատուի (ֆիլոքսերա) դեպքում է նախատեսվել Արմավիրի մարզի Գայի գյուղական համայնքի տարածքում կարանտին միջոցառումների իրականացում, այն էլ առանց տեսուչության կողմից իրականացրված մոնիտորինգի և դրա արդյունքում տրված եզրակացության առկայության: Մնացած դեպքերում գյուղատնտեսության նախարարության կողմից ոչ մի միջոցառում չի ձեռնարկվել:

Գայի գյուղական համայնքի տարածքում կարանտին միջոցառումներն իրականացվել են ՀՀ կառավարության 03.12.2009թ.-ի թիվ 1443-Ն որոշմամբ, «Բույսերի կարանտինի և բույսերի պաշտպանության ծառայություն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությանը ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացված միջոցների հաշվին

Ստուգմամբ պարզվել է, որ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության և «Բույսերի կարանտինի և բույսերի պաշտպանության ծառայություն» ՊՈԱԿ-ի միջև կնքված միջոցառումների իրականացման պայմանագրով խախտվել են ՀՀ կառավարության վերը նշված որոշման պահանջները, այն է՝

- պայմանագրով նախատեսվել և համաձայն հաշվետվությունների կատարվել են թվով 5 մարզերում մոնիտորինգի իրականացման աշխատանքներ, այն դեպքում, երբ մոնիտորինգի իրականացումը կարանտին միջոցառում չի նշանակում: Հատկացված գումարներից 3,695.4 հազ. դրամն ուղղվել է մոնիտորինգ իրականացնելու համար տրանսպորտային նյութերի և քսայուղերի ձեռքբերմանը:

- Պայմանագրով նախատեսվել և համաձայն հաշվետվությունների իրականացվել է 930.0 հազ. դրամի մեքենաների ընթացիկ նորոգման աշխատանքներ և սառնարանի ու համակարգիչների ձեռքբերում, որոնք որևէ կապ չունեն կարանտին միջոցառումների հետ:

- ՀՀ կառավարության որոշմամբ բույսերի կարանտին սահմանվել է ՀՀ Արմավիրի մարզի Գայի գյուղական համայնքի տարածքում, սակայն տեղում կատարված շրջայցից պարզվել է, որ փաստացի միջոցառումներով (ուղեփակոցի տեղադրում, մուտքի ու ելքի նկատմամբ վերահսկողություն և այլն) ներգրավվել են ոչ թե ողջ համայնքի տարածքը, այլ միայն տվյալ կարանտին վնասակար օրգանիզմներով վարակված այգիների տարածքները: Հարկ է նշել, որ ծրագրով նախատեսվել էր քանդել 30800քմ այգի, այնինչ քանդվել է ընդամենը 7500քմ:

- Խախտվել է 03.12.2009թ-ի N 1443-Ն կառավարության որոշման 2-րդ կետի 2-րդ ենթակետի պահանջը, այն է՝ ստեղծված ժամանակավոր աշխատանքային խմբերում չեն ընդկրգվել «Հայաստանի պետական ագրարային համալսարան» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության մասնագետները՝ հանրապետության յուրաքանչյուր խաղողագործական շրջաններում ընտրանքային հետազոտություններ իրականացնելու համար:

- Խախտվել են 18.05.2009թ. «Բուսասանիտարիայի մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի 9-րդ կետի և 19-րդ հոդվածի 1-ին կետի 2-րդ ենթակետի պահանջները, այն է՝ չի արգելվել կամ սահմանափակվել կարանտին սահմանված գոտուց բուսական արտադրանքի և կարգավորվող առարկաների արտածումը, ինչպես նաև դրանց հետ առնչվող փոխադրամիջոցների ելքն ու մուտքն առանց բուսասանիտարական հավաստագրի կամ բուսասանիտարական անձնագրի:

- Խախտվել է 18.05.2009թ. «Բուսասանիտարիայի մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի 4-րդ կետի պահանջը, այն է՝ բույսերի կարանտինի սահմանման և կարանտինի չեղյալ հայտարարման մասին տեղեկությունները չեն հայտարարվել ռադիոյի, հեռուստատեսության, մամուլի և զանգվածային լրատվության այլ միջոցներով:

Չնայած նրան, որ հատկացված գումարները, բացի խաղողագործներին փոխհատուցման համար նախատեսված 2,786.2 հազ. դրամից 2,127.6 հազ. դրամը, ամբողջովին ծախսվել են, մինչ օրս օջախը չի ոչնչացվել, կարանտինը չեղյալ չի հայտարարվել:

Թունանյութերի լաբորատոր փորձաքննություն

2009-2010թթ.-ին Բույսերի կարանտինի և երկրագործության պետական տեսչության կողմից թվով 184 նմուշառում (2009թ. 134 նմուշառում և 2010թ. 50 նմուշառում), որոնց փորձաքննության համար վճարվել է 828.0 հազ. դրամ, կատարվել են այնպիսի վաճառքի կետերից, որոնք չեն ունեցել թունանյութերի վաճառքով զբաղվելու համար օրենքով նախատեսված լիցենզիա: Բացի այդ 2 դեպքով (7հատ նմուշ) նմուշառում կատարվել է ոչ թե վաճառքի կետերից, այլ հողամասից:

2009թ.-ին գրանցված և լիցենզավորված թվով 50 վաճառքի կետերից նմուշառումներ կատարվել են ընդամենը թվով 27 վաճառքի կետերից, իսկ թվով 23 վաճառքի կետերից որևէ նմուշառում չի կատարվել:

2010թ.-ին գրանցված և լիցենզավորված թվով 67 վաճառքի կետերից մնուշառումներ կատարվել են ընդամենը թվով 38 վաճառքի կետերից, իսկ թվով 29 վաճառքի կետերից որևէ մնուշառում չի կատարվել:

VIII. Գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդությունների լաբորատոր ախտորոշման և կենդանական ծագում ունեցող հումքի և նյութի փորձաքննության միջոցառումներ

Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝ կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների հակահամաճարակային վիճակի բարելավումը, մարդու և կենդանիների համար հիվանդություններից բնակչության պահպանումը:

Ծրագիրն իրականացրել է «Հանրապետական անասնաբուժական հակահամաճարակային և ախտորոշիչ կենտրոն» ՊՈԱԿ-ը:

2009-2010թ.թ. պատվիրվել է իրականացնել համապատասխանաբար 941502 հատ և 901000 հատ փորձաքննության միջոցառում:

Գյուղատնտեսական կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարի հակաանասնահամաճարակային կանխարգելիչ միջոցառումների արդյունավետ իրականացման համար նախատեսվել է բրոցելյոզի նկատմամբ խոշոր եղջերավոր կենդանիների արյան մնուշների հետազոտություն իրականացնել տարին երկու անգամ 6 ամսյա հաճախականությամբ, իսկ մանր եղջերավորներին տարին մեկ անգամ:

2009-2010թթ. անասնաբույժերի կողմից բրոցելյոզի նկատմամբ խոշոր եղջերավոր կենդանիների արյան մնուշառումների քանակները ըստ տարածաշրջանների և ժամանակահատվածների համադրելով Ազգային վիճակագրական ծառայության տրամադրած և հենց նույն անասնաբույժերի կողմից հաշվառված և ծխամատյաններում լրացված անասնագլխաքանակների հետ, պարզվել է որ 2009թ.-ին 60145 հատ և 2010թ.-ին 41859 հատ մնուշառումներ կատարվել են վերը նշված հաճախականության խախտմամբ և չեն ապահովել անհրաժեշտ արդյունավետություն: Այսպես խոշոր եղջերավոր կենդանիների արյունը մնուշառվել է տարին երկու անգամ, սակայն երկուսից երեք ամսվա ընթացքում, իսկ մանր եղջերավորների արյան մնուշառումներ կատարվել են տարին երկու անգամ:

«Հանրապետական անասնաբուժական հակահամաճարակային և ախտորոշիչ կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից, **ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդի միջոցների հաշվին**, իրականացվել է նաև Ջերմուկ քաղաքի տարածքում մոծակների դեմ պայքարի միջոցառումները:

Ուսումնասիրմամբ պարզվել է. որ ախտահանիչ միջոցառումներ իրականացնելու համար օգտագործված 1300լ Դիագոն-600 քունաքիմիկատը ձեռք է բերվել «Աղավնի Զիլյան» Ա/Զ-ից, ով չի

ունեցել թունաքիմիկատների վաճառքով զբաղվելու լիցենզիա, ավելին, տվյալ թունաքիմիկատը գրանցված չէ Անասնաբուժական դեղամիջոցների պետական գրանցամատյանում: Ընդ որում, այն օգտագործվել է Ջերմուկ քաղաքի բաց տարածքներում ցողելու միջոցով ախտահանումներ կատարելու համար, այն դեպքում, որ տվյալ թունաքիմիկատի օգտագործումը բաց միջավայրում արգելվում է:

IX. Ճապոնիայի կառավարության աջակցությամբ իրականացվող «Պարենային արտադրության աճ» ծրագրի շրջանակներում հակակարկտային կայանների տեղակայում

Աշխատանքներն իրականացվել են ՀՀ կառավարության 2008թ.-ի սեպտեմբերի 18-ի թիվ 1253-Ն որոշմամբ հաստատված «ՀՀ տարածքում մթնոլորտային վտանգավոր երևույթների վրա ակտիվ ներգործության համակարգ ստեղծելու ծրագրի» շրջանակներում:

Ծրագրով կարկտի դեմ պայքարի գոյություն ունեցող մեթոդներից Հանրապետությունում նպատակահարմար և ընդունելի են համարվել ացետելինով գործող գազագեներատորային մեթոդի (մինչև 50% արդյունավետություն, պաշտպանվող տարածքը 80հա) և քիմիական ռեագենտով գործող (ֆրանսիական) գեներատորային մեթոդների (մինչև 45% արդյունավետություն, պաշտպանվող տարածքը 670հա) կիրառումը: Վերջինով նախատեսվել է մաս լրացուցիչ տեղումների՝ անձրևի և ձյան ստացումը:

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը 2009թ.-ին մրցույթի արդյունքում, իսկ 2010թ.-ին մեկ անձից գնման ձևի կիրառմամբ 28 հատ և 48 հատ կայանների տեղակայման աշխատանքների պայմանագրեր է կնքվել «Պոստ Լեքս Քոնսալթինգ» ՍՊԸ-ի հետ:

Ստուգմամբ պարզվել է, որ

- Ծրագրով նախատեսված 14 հատ ֆրանսիական ռեագենտով գործող գեներատորային կայաններից, որոնք տեղադրված գազագեներատորային կայաններից կրկնակի էժան են, պաշտպանում են 8 անգամ ավելի մեծ տարածք (կամ 1 հա պաշտպանվող տարածքի հաշվարկով էժան են 16 անգամ) և որոնց տեղադրմամբ պետք է ապահովվեր լրացուցիչ տեղումների՝ անձրևի, ձյան ստացումը, ոչ մի հատ չի տեղադրվել:

- Կառուցված կայանները առ այսօր չեն անցել միջգերատեսչական բազմաբնույթ փորձարկումներ և որոշված չէ այդ կայանների հիմնական տեխնիկական բնութագրերը: Ոչնչով չի հիմնավորվում կայանքների արդյունավետության տոկոսաչափերը, պաշտպանվող տարածքի (մակերեսի) չափը, էկոլոգիական անվտանգությունը (այդ թվում թռչունների նկատմամբ), ուսումնասիրված չէ կայանների ազդեցությունը ներգործության գոտին հատող թռչող ապարատների վրա:

- Չկա կայանների միջոցով ամպերի վրա ազդելու (կրակելու) հաստատված կանոնակարգ կամ մեթոդիկա:

- Նվազագույն քանակությամբ կայանների տեղադրմամբ առավելագույն բարձր արդյունավետություն ստանալու ուղղությամբ որևէ աշխատանք չի իրականացվել: Չեն կատարվել պաշտպանվող տարածքների աշխարհագրական և բնակլիմայական բնութագրիչների ուսումնասիրություններ և որոշված չեն ծրագրով նախատեսված կայանների տեղադրման վայրերը: Կայանների տեղադրման վայրերի ընտրությունները ոչնչով չեն հիմնավորվել:

- 2009թ.-ին «Պոստ Լեքս Քոնսալթինգ» ՍՊԸ-ի հետ դրամաշնորհի պայմանագիրը կնքվել է ՀՀ կառավարության 24.12.2003թ.-ի թիվ 1937-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից իրավաբանական անձանց սուբսիդիաների և դրամաշնորհների հատկացման» կարգի 37-րդ կետի պահանջի խախտմամբ, պայմանագրում չի նշվել ակնկալվող արդյունքը և դրա գնահատման չափորոշիչները:

- Նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը չեն համապատասխանեցրել ՀՀ ԱԻՆ Հայաստանի Փրկարարական Ծառայության պետական հրդեհային տեսչության՝ նախագծային փաստաթղթերի ուսումնասիրությունից հետո ներկայացված պահանջներին, բացի այդ դրանք կազմվել են ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 757 հոդվածի 1-ին կետի, 759 հոդվածի 1-ին կետի, Քաղաքաշինության մասին ՀՀ օրենքի 17-րդ հոդվածի 17-րդ կետի, 16-րդ հոդվածի, ՀՀ կառավարության 21.12.1998թ թիվ 812 որոշմամբ հաստատված «Բնակելի, հասարակական, արտադրական շենքերի ու շինությունների նախագծերի մշակման, փորձաքննության, համաձայնեցման, հաստատման և փոփոխության» կարգ-ի 3-րդ, 5-րդ, 8-րդ կետերի և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 11.07.08թ.-ի թիվ 41-ն հրամանով հաստատված «Գործող գներով շինարարական աշխատանքների հաշվարկման կարգ»-ի 4-րդ մասի 7-րդ կետի պահանջների խախտմամբ՝ չեն կազմվել ճարտարապետահատակագծային և նախագծային առաջադրանքներ, 2009թ.-ին չի կազմվել նախահաշիվ, նախագծերում բացակայում են տեխնոլոգիական մասերի լուծումները, նախահաշիվները կազմվել են սահմանված կարգի պահանջների խախտմամբ:

- 2010թ.-ի պայմանագրի շրջանակներում աշխատանքներն իրականացվել են Քաղաքաշինության մասին ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի երկրորդ ենթաբաժնի թ) կետի և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.04.1998թ թիվ 44 հրամանով հաստատված «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման» կարգի պահանջների խախտմամբ՝ առանց աշխատանքների որակի պատշաճ տեխնիկական վերահսկողության: Տեխնիկական հսկողության աշխատանքների պայմանագիրը կնքվել է շինարարական աշխատանքները սկսելուց երեք ամիս անց, երբ աշխատանքները հիմնականում արդեն ավարտված են եղել:

- 2010թ.-ին բաց նպատակային մրցույթ անկացնելու փոխարեն, գյուտի նախնական արտոնագրի հիման վրա (ինչը համաձայն «Գյուտերի մասին» ՀՀ օրենքի և «Մտավոր

սեփականության գործակալության» կողմից տրված պարզաբանման չի հանդիսանում բացառիկ իրավունքի օբյեկտ), «Պոստ Լեքս Քոնսալթինգ» ՍՊԸ-ի հետ պայմանագիրը կնքվել է մեկ անձից գնման մեթոդով:

- 2009թ.-ի պայմանագրի շրջանակներում նախագծային ծավալների փոփոխությունները կատարվել են ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 742 հոդվածի և ՀՀ կառավարության 05.06.2008թ թիվ 853-Ն որոշման պահանջների խախտմամբ: Ավելի բարձր նախահաշվային արժեք ունեցող աշխատանքները փոխարինվել են ավելի էժան նախահաշվային արժեք ունեցող աշխատանքներով, սակայն պայմանագրի միավոր գները համամասնորեն չեն նվազեցվել, իսկ առանձին դեպքերում նույնիսկ ավելացվել են ինչի արդյունքում ավել է վճարվել 5,224.8 հազ. դրամ:

- Տեղում կատարված հսկիչ չափագրություններից պարզվել է, որ 2009թ.-ի 30,185.6 հազ. դրամի աշխատանքներում թույլ է տրվել 5,590.6 հազ. դրամի ծավալային հավելագրում, իսկ 2010թ.-ին 60,735.4 հազ. դրամ աշխատանքներում՝ 9,967.7 հազ. դրամի ծավալային հավելագրում:

Բացի այդ, «Պոստ Լեքս Քոնսալթինգ» ՍՊԸ-ում կատարված հանդիպակաց ստուգմամբ պարզվել է, որ.

- Փաստաթղթերով չեն հիմնավորվում 2009թ.-ին 1,745.7 հազ. դրամի և 2010թ.-ին 7,958.3 հազ. դրամի ծածկված աշխատանքների (հիմքերի բետոնացման և ամրանավորման) կատարումը:

- Տեղում տեղադրվել են սերտիֆիկատում նշված ռադիոկայանին և մոդեմին չնամասպատասխանող ռադիոկայան և մոդեմ:

- Բացակայում են օգտագործված շինվածքների, նյութերի, կոնստրուկցիաների և ինժեներական սարքավորումների որակը հաստատող սերտիֆիկատները, անձնագրերը, լաբորատոր փորձարկումների և անալիզների արդյունքները:

X. «Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում»

Ծրագրի նպատակն է Հայաստանի Հանրապետությունում անասնահամաճարակային կայուն իրավիճակ ստեղծելու և պահպանելու համար հանրապետությունում ամենամյա հակաանասնահամաճարակային միջոցառումներ իրականացումը:

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ չնայած նրան, որ եռակողմ պայմանագրերը անասնաբույժների հետ կնքվել, աշխատավարձերը հաշվարկվել և վճարվել են հունվար ամսից, պատվաստման և ախտորոշման աշխատանքները փաստացի կատարվել են սկսած առաջին եռամսյակի վերջից:

Ուսումնասիրությունից պարզվել է նաև, որ խախտելով ՀՀ կառավարության 2005 թ.-ի հուլիսի 21-ի թիվ 1088-Ն՝ «Անասնաբուժության մեջ օգտագործվող կենսապատրաստուկների ներմուծման և արտահանման կարգը սահմանելու մասին» որոշման 12-րդ կետի և ՀՀ կառավարության 2004թ.-ի

սեպտեմբերի 9-ի թիվ 1335-Ն որոշմամբ հաստատված «ՀՀ-ում անասնաբուժության բնագավառում օգտագործվող կենսապատվաստուկների, շիճուկների և ախտորոշիչ միջոցների պետական գրանցման կարգի» 18-րդ կետի պահանջները, Տեսչության կողմից 01.04.2010թ.-ին «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ին տրվել է ՀՀ-ու չարանցված «Պոկրովի կենսապատվաստուկների գործարան» ԲԲԸ-ի արտադրության հակադաբադային Ա, Օ, Ասիա1 տիպերի (3մլ-ն մեկ դոզա չափաբաժնով) անասնաբուժական դեղամիջոցի ներմուծման հավաստագիրը, որի հիման վրա ներմուծվել է 1080400 դոզա պատվաստանյութ: «Կենսարդ» ՍՊԸ-ի կողմից ներմուծված, ՀՀ-ում պետական գրանցում չստացած «Խոճկորների սալմոնելյոզի, պաստերելյոզի և էնտերոկոկ ինֆեկցիայի դեմ պատվաստանյութ»-ին 30.04.2010թ.-ին տրվել է ՀՀ-ում գրանցված անասնաբուժական դեղամիջոցի՝ «Խոզերի սալմոնելյոզի, պաստերելյոզի և էնտերոկոկ ինֆեկցիայի դեմ պատվաստանյութ»-ի ներմուծման հավաստագիր:

ՀՀ կառավարության 2005 թվականի հուլիսի 21-ի թիվ 1088-Ն որոշման 13-րդ կետի պահանջի խախտմամբ, առանց փորձաքննության անցկացման, տեսչության կողմից 2010թ.-ին տրվել է «Պարենի և գյուղատնտեսության» միջազգային կազմակերպության՝ FAO-ի (այսուհետ՝ FAO) կողմից ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը օգնության կարգով տրամադրված 698000 դոզա հակադաբադային պատվաստանյութերի ներմուծման թույլտվություն:

Տարեկան կատարողական հաշվետվությունների ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ 2010թ.-ի տարեվերջին ունենալով 215550 դոզա պատվաստանյութի մնացորդ, պլանավորվածից պակաս է իրականացվել 72218 գլուխ խոշոր եղջերավոր կենդանիների պատվաստում:

Գյուղատնտեսական կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարի հակաանասնահամաճարակային կանխարգելիչ միջոցառումների արդյունավետ իրականացման համար, պատվաստումից կենդանիների ձեռքբերած իմունիտետի տևողությունից ելնելով, նախատեսվել է դաբադի դեմ պատվաստումներն իրականացնել խոշոր եղջերավոր կենդանիներին՝ տարին երկու անգամ՝ 6 ամսյա հաճախականությամբ (հորթերինը տարին 3 անգամ), իսկ մանր եղջերավորներին՝ տարին մեկ անգամ:

2009-2010թթ. Տեսչության և անասնաբույժերի կողմից ներկայացրած դաբադի դեմ կատարված պատվաստումների քանակները ըստ տարածաշրջանների և ժամանակահատվածների համադրելով Ազգային վիճակագրական ծառայության տրամադրած և հենց նույն անասնաբույժերի կողմից հաշվառված և ծխամատյաններում լրացված անասնագլխաքանակների հետ, պարզվել է, որ 2009թ.-ին 23378 գլուխ և 2010թ.-ին 48920 գլուխ կենդանիների պատվաստումները, կատարվել են վերը նշված հաճախականության խախտմամբ՝ պատվաստումները կատարվել են տարին երկու անգամ, բայց ոչ թե 6 ամիսը մեկ, այլ երկու երեք ամսվա ընթացքում, ինչով և չեն ապահովել անհրաժեշտ արդյունավետություն:

2009թ.-ին հաշվառված մանր եղջերավոր կենդանիների գլխաքանակի և հաշվետվություններով ցույց տրված հակադաբադային պատվաստումների քանակների համադրումից պարզվել է, որ հաշվետվություններով հակադաբադային պատվաստումների տարեկան քանակը ավել է ցույց տրվել հաշվառված գլխաքանակից 46423 հատով:

Հանձնաժողովի կողմից ուսումնասիրվել է նաև 2009թ.-ի սերոմոնիտորինգի արդյունքները և պարզվել է, որ 2009թ.-ի առաջին կիսամյակում Լոռու, Սյունիքի, Վայոց ձորի, Տավուշի մարզերում, որտեղ իրականացվել է 240063 անասնագլխի պատվաստում և ծախս է ցույց տրվել 252066 դոզա պատվաստանյութ, վարակամերժության լարվածությունը /իմունիտետը/ կազմել է 20%-50% և գտնվել են ռիսկի գոտում:

2010թ.-ին չի իրականացվել «Անասնաբուժության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածով անասնաբուժական ծառայության հիմնական խնդիրներից մեկը համարվող կենդանիների սերոմոնիտորինգ՝ շիճուկաբանական հետազոտությունների վերլուծությունը, այսինքն՝ որևէ հսկողություն չի իրականացվել կատարված միջոցառումների արդյունավետության ուղղությամբ:

«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ում և «Կենսաարդ» ՍՊԸ-ում կատարված հանդիպակաց ստուգումներից պարզվել է, որ երկու ընկերություններում էլ չկան ՀՀ տարածքում պատվաստանյութերի և դեղամիջոցների փոխադրումները հիմնավորող փաստաթղթեր:

«Կենսաարդ» ՍՊԸ-ի կողմից 2009թ.-ի սեպտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին մատակարարվել է 15 լիտր սիբիրախտի դեմ շիճուկ՝ գումարով 792.0 հազ. դրամ, որը պետք է մատակարարվեր դեռևս 2009թ.-ի հունվարին և որը ձեռք է բերվել շուկայից՝ անհայտ անձից: Բացակայում է շիճուկի հավաստագիրը, որակի անձնագիրը և անհրաժեշտ ուղեկցող փաստաթղթերը:

«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ի կողմից 2009թ.-ի ապրիլի 17-ին մատակարարված 1200 դոզա հակադաբադային պատվաստանյութերը, գումարով 417.6 հազ. դրամի, ունեցել են մատակարարման պայմանագրին կից տեխնիկական բնութագրով սահմանվածից պակաս օգտագործման մնացորդային ժամկետ:

«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ն, չունենալով հակադաբադային պատվաստանյութի պահպանման համար պահանջվող ջերմային ռեժիմն ապահովող պայմաններ, 29.05.2009թ.-ին ներմուծած 248800 դոզա պատվաստանյութը ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը հանձնել է 2009թ.-ի հունիսի 1-ին, իսկ 2009թ.-ի օգոստոսի 21-ին ներմուծած 623700 դոզա պատվաստանյութից 143850 դոզան՝ 2009թ.-ի սեպտեմբերի 1-ին:

FAO-ի կողմից տրամադրված 283000 դոզա հակադաբադային պատվաստանյութը, բեռի շուտ փչացող լինելու և պահպանման հատուկ կարիք ունենալու պատրվակով, դուրս է բերվել մաքսային

կետից և բեռնաթափվել և նախնական զննման է ենթարկվել Արարատի մարզի Արտաշատի սննդի անվտանգության և անասնաբուժական պետական կենտրոնում, որտեղ պահեստավորման և անհրաժեշտ ջերմային ռեժիմը ապահովելու որևէ պայման գոյություն չունի, և միայն 06.04.2010թ.-ին նշված պատվաստանյութը հանձնվել է «Հանրապետական Հակահամաճարակային ախտորոշիչ կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի պահեստ:

«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ի կողմից 2010թ.-ի ապրիլի 2-ին Նախարարությանը հանձնած, Ա, Օ, Ասիա1 տիպերի «Պոկրովի կենսապատվաստուկների գործարան» ԲԲԸ-ի արտադրության 1080400 դոզա և FAO-ի կողմից տրամադրված 643000 դոզա պատվաստանյութերի գտաքաշը, համաձայն արտադրողի կողմից ներկայացված դեղամիջոցի ծագման CT-1 ֆորմայի սերտիֆիկատի, փաթեթավորման թերթիկի և ավիաբեռագրի կազմում է 9886.9կգ, այնինչ ՀՀ մաքսային հայտարարագրում այն նշվել է 5254 կգ:

XI. Անտառայահպանական ծառայություններ

Ծրագիրն իրականացրել է «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ը:

Ծրագրերի համաձայն անտառապահպանությունը, որը իր մեջ ներառում է նաև անտառային պետական ֆոնդը ապօրինի զավթումներից, ապօրինի հատումներից, արածեցումներից և հրդեհներից պահպանելը, պետք է իրականացվեր 2009թ.-ին 369400հա-ի վրա, իսկ 2010թ.-ին 343000հա-ի վրա այնինչ ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ Հանրապետության թվով 256 համայնքների վարչական սահմաններում գտնվող պետական անտառային հողերից 38169հա-ը համայնքների վարչական և կադաստրային քարտեզներով ներառվել են որպես համայնքային սեփականության ոչ անտառային հողեր:

2006թ.-2009թ.-երին կազմված թվով 15 անտառտնտեսությունների անտառշինական նախագծերը (անտառկառավարման պլաները) ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարի կողմից հաստատվել են միայն 2010թ.-ին: ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարի կողմից հաստատված սանիտարական և խնամքի հատումների տարեկան ֆոնդի հաշվարկի համար 2009թ.-ին հիմք են հանդիսացել անտառտնտեսությունների կողմից ներկայացված մասնագիտական եզրակացությունները, իսկ 2010թ.-ին վերը հիշատակված անտառկառավարման պլաները (անտառշինական նախագծերը): Կատարված ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ համաձայն հաշվետվությունների

- 2009թ.-ին թվով 10 անտառտնտեսությունների կողմից ներկայացված եզրակացություններում հատման ծավալը նշված չէ: Նախարարի կողմից ըստ անտառտնտեսությունների հաստատված հատման ֆոնդը 1655խմ-ով գերազանցում է եզրակացություններում նշված ծավալը: Նախարարի կողմից հաստատված տարեկան ֆոնդից ըստ

մասնաճյուղերի ավել է հատվել 3940.8խմ փայտ և մթերված փայտի ծավալը ըստ անտառտնտեսությունների 2972.8խմ-ով գերազանցում է նույն անտառտնտեսությունների կողմից տրված եզրակացություններում նշված ծավալը:

- 2010թ.-ին Նախարարի կողմից ըստ անտառտնտեսությունների հաստատված հատման ֆոնդը 1178.2խմ-ով գերազանցում է անտառշինական պլաներով սահմանված ծավալը: Մթերված փայտի ծավալը ըստ անտառտնտեսությունների և ըստ հատման տեսակների 4660.1խմ-ով գերազանցում է անտառշինական պլաներով սահմանված ծավալները: Մթերված փայտի ծավալը ըստ անտառտնտեսությունների և ըստ հատման տեսակների 3959.2խմ-ով գերազանցում է նախարարի կողմից հաստատված ֆոնդում սահմանված ծավալները: Սանիտարական և խնամքի հատումներից փաստացի մթերված 31533.7 խմ փայտի ծավալը 11889 խմ-ով գերազանցում է ըստ քառակուսիների և հատվածների անտառշինական պլաներով սահմանված ծավալները:

- Համաձայն անտառշինական պլաներում սահմանված մթերված փայտից շինափայտի ելքի տոկոսների (ըստ քառակուսիների և տեղամասերի) սանիտարական և խնամքի հատումներից շինափայտի ծավալը կազմում է 5884.1խմ, այնինչ փաստացի մթերումը կազմել է 3731.3խմ:

- 2009-2010թ.թ.-ի թվով 15 անտառհատման տոմսերում բռնիտեսները (անտառի արտադրողականությունը բնութագրող ցուցանիշ) պակաս են ցույց տրվել անտառշինական պլաներում ցույց տրված բռնիտեսներից:

- 2009թ-2010թ.-ին անտառահատման տոմսերում հաշվարկվածից փայտի մթերումը պակաս է ցույց տրվել 495խմ-ով:

- Միայն թվով 12 անտառտնտեսություններում առկա 973հա խոտհարքի, 4530հա արոտավայրի, շուրջ 2657տ հատապտուղի պաշարի առկայության պայմաններում ոչ մի անտառային տոմս չի գրվել և դրամական մուտքեր չեն ապահովվել:

XII. Անտառապատման միջոցառումներ (Ճապոնիայի կառավարության աջակցությամբ իրականացվող «Պարենային արտադրության աճ» ծրագրի շրջանակներում)

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ը նշված աշխատանքներն իրականացրել է 02.06.2009թ.-ին կնքված մվիրաբերության պայմանագրի հիման վրա, որի ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ

- պայմանագրով նախատեսված և կատարողականներով վճարված սերմնաբուսակներից 216 720 հատը եղել են տնկման համար ոչ պիտանի:

- Հանձնաժողովի կողմից Բուժականի տարածաշրջանում կատարված շրջայցից պարզվել է, որ ծրագրի շրջանակներում անտառապատված տարածքներից 18 հա-ում առկա են ընդամենը բացված խրամատներ և որոշակի մասերում արդեն թեքված և ջարդված ցանկապատ, իսկ սերմնաբուսակներ ընդհանրապես չկան, այնինչ կատարողականներով վճարվել է 90 000 հատ

սոճենու սերմնաբուսակի տնկման աշխատանքներ գումարով 9,467.0 հազ. դրամ: Հարկ է նշվել, որ նախագծով նշված տեղանքում անտառապատման աշխատանքներ նախատեսված չի եղել, այդ աշխատանքները պետք է կատարվեին Ծաղկաձորի անտառպետության տարածքում, սակայն Հրազդանի անտառտնտեսության տնօրենի նախաձեռնությամբ, առանց նախագծային փոփոխությունների և հիմնվոր հաշվարկների, այդ աշխատանքների կատարումը Ծաղկաձորից տեղափոխվել է Բուժականի տարածաշրջան:

XIII. Անտառավերականգնման և անտառաշինական աշխատանքներ

Ծրագիրն ունեցել է երկու բաղադրիչ՝ անտառավերականգնման աշխատանքներ, որն իրականացվել է «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի կողմից և անտառաշինական նախագծերի կազմման աշխատանքներ, որն իրականացվել է «Սևադա և քույրեր» ՍՊԸ-ի կողմից:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի կողմից կատարված անտառավերականգնման աշխատանքների ստուգումից պարզվել է, որ

- կատարողականներով ավել է վճարվել 54 310 հատ սերմնաբուսակի և 5 947 հատ խոշոր տնկիների համաձայն և տնկման աշխատանքներ գումարով 378.05 հազ. դրամ:
- Անտառների լրացման համար օգտագործված 75 843 հատ սերմնաբուսակները եղել են տնկման համար ոչ պիտանի (մեկ տարեկանից բարձր տարիքի սերմնաբուսակներ):
- Տնկարանների հիմնման աշխատանքների ցանքսում 2009թ.-ին նորմաներից ավել ծախս է ցույց տրվել 1,142.7 կգ սերմ: 2010թ.-ին նշված տարբերությունը կազմել է 1,145.2 կգ:
- Կատարված ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ 2008թ.-ի աշնանը, 2009թ.-ին և 2010թ.-ի գարնանը կատարած տնկարանների հիմնումից և լրացանքներից, ըստ նորմերի, պետք է ստացվեր 6 511 150 սերմնաբուսակ, այնինչ ցույց է տրվել ընդամենը 3 578 550 հատ սերմնաբուսակների ստացում:

Անտառաշին հողերի վարձակալություն

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի կողմից ներկայացված փաստաթղթերի համաձայն, 01.04.2011թ. դրությամբ, առկա է կնքված անտառաշին հողերի վարձակալության 214 պայմանագրեր 24 566.58 հա տարածքով, որոնց տարեկան վարձավճարը կազմել է 46,179.9 հազ. դրամ: 31.12.2010թ. դրությամբ վարձավճարների գծով ապառքը կազմել է 52,299.4 հազ դրամ, իսկ ժամկետանց օրերի համար հաշվարկված տույժը՝ 37,807.5 հազ դրամ:

Պետական անտառաշին հողերի վարձակալության իրավունքը տրամադրվել է առանց հրապարակային սակարկությունների կամ մրցույթի, պայմանագրերը կնքվել են ուղղակի ձևով: 2009-2010թթ կնքվել է 72 պայմանագիր, իսկ նախկին կնքվածներից վերակնքվել 14-ը:

Անտառային հողերի վարձակալական պայմանագրերում կիրառվել է կետանցի յուրաքանչյուր օրվա համար չվճարված գումարի տուժանքի տարբեր դրույքաչափեր: Կնքված 140 պայմանագրերում նախատեսվել է տուժանք 0.1%, թվով 67 պայմանագրերում 0.5%, թվով 2 պայմանագրում 0.01 % և թվով 2 պայմանագրում 0.05%:

ՀՀ կառավարության 03.06.2010թ թիվ 668-ն որոշմամբ սահմանվել է պետական սեփականություն համարվող անտառների 1հա վարձավճարի տարեկան նվազագույն չափ, սակայն «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ը կնքված պայմանագրերի 3.2.2 և 3.4.2 կետերով նախատեսված ձևով չի տեղեկացրել վարձակալներին վարձավճարների փոփոխման վերաբերյալ և չի կնքել համապատասխան փոփոխությամբ պայմանագրեր: «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի կողմից վարձակալության պայմանագրերի վարձավճարները վերանայելու դեպքում, 01.05.2011թ.-ի դրությամբ՝ անցած 10 ամիսների ընթացքում լրացուցիչ կակնկալվել 203,205.8 հազ. դրամի եկամուտ:

XIV. Պետական սեփականության կառավարում և օգտագործում

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության համակարգում ստուգվող ժամանակաշրջանում գործել է 100% պետական բաժնետոմսերով 16 բաժնետիրական ընկերություններ և 22՝ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններ:

Պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններին անհատույց օգտագործման իրավունքով ամրացված գույքը մի շարք դեպքերում վարձակալության է հանձնվել ՀՀ կառավարության 13.06.2006թ.-ի թիվ 882-ն և 22.02.2001թ.-ի թիվ 125 որոշումներով սահմանված կարգի խախտմամբ :

«Բանջարաբոստանային և տեխնիկական մշակաբույսերի գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ

«Բանջարաբոստանային և տեխնիկական մշակաբույսերի գիտական կենտրոն» ՊՓԲԸ-ն 2006թ.-ին վերակազմավորման ձևով վերակազմակերպվել է «Բանջարաբոստանային և տեխնիկական մշակաբույսերի գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի, հետևաբար, համաձայն ՀՀ կառավարության 22.02.2001թ.-ի թիվ 125 որոշմամբ հաստատված կարգի 3-րդ կետի, ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, պետք է վերանայեր ՊՓԲԸ-ի կողմից նախկինում՝ 25.02.2003թ.-ին «Հանդ-Չոր» ՍՊԸ-ին վարձակալության տրված 5000ք.մ. մակերեսով ջերմատան, 01.11.2006թ.-ին Անահիտ Մուրադյանին վարձակալության տրված 1299.2ք.մ. մակերեսով ջերմատան և 299.8ք.մ. շինության և 19.11.2004թ.-ին «Ռոթո» ՍՊԸ-ին վարձակալության տրված տոմատի, հյութի և ձեթի արտադրության 1221.7ք.մ. մակերեսով գիտաարտադրական շենքի և մեկ E 1/9 կաթսայի տարեկան վարձավճարների չափերը, ինչը չի կատարվել:

«Երկրագործության և բույսերի պաշտպանության գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ

ՊՈԱԿ-ը, որը հանդիսանում է «Երկրագործության և բույսերի պաշտպանության գիտական կենտրոն» ՊՓԲԸ-ի իրավահաջորդը, չի վերանայել նախկինում՝ 1999թ.-ին 10 տարով Ա. Պետրոսյանին վարձակալության հանձնված Կոտայքի մարզի Ջրվեժ գյուղում գտնվող 239.9ք.մ. մակերեսով լաբորատորիայի շենքի տարեկան վարձավճարի չափը, ինչի արդյուքում յուրաքանչյուր տարվա համար պակաս է հաշվարկվել և պետական բյուջե պակաս է գանձվել 375.5 հազ. դրամ վարձավճար: Չնայած այն հանգամանքին, որ վարձակալության պայմանագիրը կնքվել է 10 տարի ժամկետով, և 2009թ.-ին նրա գործողության ժամկետը լրացել է, մինչև օրս շենքը գտնվում է վարձակալի տնօրինման տակ:

«Անասնաբուժության և անասնաբուծության գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ

«Անասնաբուժության և անասնաբուծության գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից «Ագրո Սիքս» ՍՊ ընկերությանը 2010թ.-ին վարձակալության է հանձնվել Կոտայքի մարզի Նոր գյուղ համայնքում տեղակայված ինստիտուտից 4892.4ք.մ. մակերեսով տարածք մեկ տարի ժամկետով՝ 8,627.2 հազ. դրամ տարեկան վարձավճարով, սակայն մինչ օրս վարձակալած գույքի համար ոչ մի դրամ վարձավճար չի գանձվել: Բացի այդ, կազմակերպությունը խախտելով ՀՀ կառավարության 24.12.2009թ.-ի թիվ 1522-ն որոշման պահանջը, առանց ՀՀ ֆինանսների նախարարության թույլտվության, վարձակալության պայմանագրում նախատեսված գույքից անբաժանելի բարելավումների փախհատուցման դրույթ, որը անհրաժեշտ է անհապաղ փոփոխման և համապատասխանեցման գործող օրենսդրության պահանջներին:

XV. Բույսերի կարանտինի և երկրագործության և սննդամթերքի անվտանգության և անասնաբուժական պետական տեսչությունների գործունեության վերաբերյալ

Բույսերի, բուսական արտադրանքի, կարգավորվող առարկաների, կենդանիների, կենդանական ծագման մթերքի, հումքի, կերերի և սննդամթերքի արտահանման և ներմուծման թույլտվությունների տրամադրումը կատարվել է գործող օրենսդրության պահանջների բազմաթիվ խախտումներով: Մասնավորապես՝

- մինչև 10.09.2009թ.-ը գործող պարտադիր լաբորատոր փորձաքննության ենթակա բույսերի, բուսական ծագում ունեցող մթերքի, սերմերի և տնկանյութի անվանացանկում ներառված բույսերի 5304 խմբաքանակի ներմուծման հավաստագրերը տրվել են առանց լաբորատոր փորձաքննության եզրակացության առկայության:

- 254736 գլուխ մանր եղջերավոր կենդանիների արտահանման սերտիֆիկատները տրամադրվել են առանց ներկրող երկրի անասնաբուժական պահանջներով նախատեսված հետազոտությունների և պատվաստումների իրականացման:

Արտահանման և ներմուծման թույլտվություն տալու 38723 դեպքերից գրանցվել է ընդամենը 5 մերժման դեպք:

Կենդանիների, կենդանական ծագման մթերքի, հումքի, կերերի և սննդամթերքի արտահանման թույլտվությունները չեն հիմնավորվում իրականացրած լաբորատոր հետազոտությունների քանակներով:

Սահմանային հսկիչ կետերում տեսուչների գործառույթները կրկնվում են նաև մաքսագերծման վայրերում և սահմանային հսկիչ կետերում նրանց ներկայությունը ոչնչով չի արդարացվում:

Ե Ձ Բ Ա Կ Ա Ց ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Հավելագրված գումարներ, որոնք ենթակա են վերականգնման ՀՀ պետական բյուջե

- Հակակարկտային կայանների տեղակայման աշխատանքներում թույլ է տրվել 15,558.3 հազ. դրամի ծավալային հավելագրում (2009թ.-ին 5,590.6 հազ. դրամ և 2010թ.-ին՝ 9,967.7 հազ. դրամ):

- Շինարարական և վերանորոգման աշխատանքներում թույլ է տրվել 1,794.0 հազ. դրամի հավելագրում:

- 2011թ.-ին «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից գարնանացան գարու սերմացու տեղափոխող վարորդներին փաստացի կատարած աշխատանքներից ավելի է վճարվել 280.5 հազ. դրամ:

- «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից 2010թ.-ին Ռ-Դ-ից ներկրված աշնանացան ցորենի պահեստավորման համար վարձակալած տարածքի համար վճարվել է պայմանագրով նախատեսված գումարից ավելի 500,0 հազ.դրամ:

- 2010թ.-ին Ռ-Դ-ից ներկրված աշնանացան ցորենի վագոններ բեռնաթափող բանվորներին բեռնաթափման համար ավելի է վճարվել 424,0 հազ. դրամ:

- 2010թ.-ին Ռ-Դ-ից ներկրված աշնանացան ցորենի վագոնների բեռնաթափման, սերմացուն ՀՀ մարզկենտրոններ տեղափոխելու ծառայությունների դիմաց պայմանագրային գներից ավելի է վճարվել 2,299.0 հազ. դրամ:

- «Բույսերի կարանտինի և բույսերի պաշտպանության ծառայություն» ՊՈԱԿ-ին վճարվել է 859,5 հազ. դրամ (2009թ.-ին 634.5 հազ. դրամ և 2010թ.-ին 225.0 հազ. դրամ) չլիզենզավորված վաճառքի կետերից և հողամասերից նմուշառված թունանյութերի փորձաքննության համար:

- Բուժականի տարածաշրջանում անտառապատված տարածքներից 18 հա-ում սերմնաբուսակներ ընդհանրապես չկան, հետևաբար, այդ աշխատանքների համար վճարված 9,467.0 հազ. դրամը ենթակա է հետ վերադարձման պետական բյուջե:

- Անտառավերականգնման աշխատանքների կատարողականներով ավել է վճարվել սերմնաբուսակի և խոշոր տնկիների հանման և տնկման աշխատանքներ գումարով 378.1 հազ. դրամ:

Պետական ոչ արևտրային կազմակերպությունների գույքի վարձակալություններից պետական բյուջե պակաս գանձված գումարներ

- «Երկրագործության և բույսերի պաշտպանության գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ը չի վերանայել նախկինում վարձակալության հանձնված շենքի տարեկան վարձավճարը, որի հետևանքով պակաս վարձավճար է հաշվարկվել և գանձվել բյուջե 2009թ.-ի համար 375.5 հազ. դրամ:

- «Անասնաբուժության և անասնաբուծության գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից «Ագրո Միքս» ՍՊ ընկերությանը 2010թ.-ին վարձակալության է հանձնվել Կոտայքի մարզի Նոր գյուղ համայնքում տեղակայված ինստիտուտից 4892.4ք.մ. մակերեսով տարածք մեկ տարի ժամկետով՝ 8,627.2 հազ. դրամ տարեկան վարձավճարով, սակայն մինչ օրս վարձակալած գույքի համար ոչ մի դրամ վարձավճար չի գանձվել:

Նախահաշվային քանկագումներ

- Գյուղատնտեսական հողատեսքերի պահպանում, բարելավում և ինժեներական կառուցվածքների վերականգնում ծրագրով իրականացրած գետերի հունների մաքրման և ավերի ամրացման և ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացված միջոցների հաշվին կատարված շինարարական աշխատանքների նախահաշիվները սահմանված կարգի խախտմամբ հաշվարկելու արդյունքում նախահաշվային արժեքները ավել են հաշվարկվել 146,944.3 հազ. դրամով:

Անորակ աշխատանքներ և մատուցված ծառայություններ

- «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ից ձեռքբերված 417.6 հազ. դրամի 1 200 դոզա հակադաբադային պատվաստանյութերը ունեցել են մատակարարման պայմանագրին կից տեխնիկական բնութագրով սահմանվածից պակաս օգտագործման մնացորդային ժամկետ:

- «Կենսաարդ» ՍՊԸ-ի կողմից 2009թ.-ին Նախարարությանը մատակարարվել է շուկայից գնված անհայտ ծագման, որակի և առանց անհրաժեշտ ուղեկցող փաստաթղթերի 15 լիտր սիբիրախտի դեմ սիճուկը՝ գումարով 792.0 հազ. դրամի:

- Անտառապատման և անտառվերականգնման աշխատանքներում օգտագործվել են 292 563 հատ տնկման համար ոչ պիտանի սերմնաբուսակներ:

Անարդյունավետ ծախս

- ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության «ԳԲԱ» ԾԻԳ» ՊՀ-ի կողմից «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի հատկացված 19,159.9 հազ. դրամը չի ծախսվել ծրագրով նախատեսված նոր սորտերի ստացման, սերմերի լաբորատոր հետազոտություններում մեծ թվով սերմարտադրող տնտեսվարող սուբյեկտների ներգրավման և հավաստագրված սերմերի բազմատեսակի ընդլայնման աշխատանքների կատարման համար և չի ապահովվել ծրագրով նախատեսված արդյունքների ստացումը:

Ոչ նպատակային ծախսեր

- Արմավիրի մարզի Գայի գյուղական համայնքի տարածքում 2009թ.-ին հայտարարված բույսերի կարանտին միջոցառումների իրականացնելու համար հատկացված 12,663.2 հազ. դրամից 4,625.4 հազ. դրամը ծախսվել է կարանտին միջոցառումներ չհանդիսացող միջոցառումների համար:

Համապատասխանություն օրենսդրությանը

- Բարձր վերարտադրողականության սերմերի հավաստագրումը ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից իրականացնելու փոխարեն իրականացվել է նման իրավասություն չունեցող «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից՝ «Սերմերի մասին» ՀՀ օրենքի պահանջների բազմաթիվ և ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված «Սերմերի հավաստագրման կարգ»-ի բոլոր կետերի պահանջների խախտումներով:

- ՀՀ կառավարության 2005 թվականի հուլիսի 21-ի թիվ 1088-Ն «Անասնաբուժության մեջ օգտագործվող կենսապատրաստուկների ներմուծման և արտահանման կարգը սահմանելու մասին» որոշման 12-րդ կետի և ՀՀ կառավարության 2004թ.-ի սեպտեմբերի 9-ի թիվ 1335-Ն որոշմամբ հաստատված «ՀՀ-ում անասնաբուժության բնագավառում օգտագործվող կենսապատվաստուկների, շիճուկների և ախտորոշիչ միջոցների պատական գրանցման կարգի» 18-րդ կետի պահանջների խախտմամբ, Հանրապետություն են ներմուծվել ՀՀ-ում չգրանցված 1082100 դոլա անասնաբուժական դեղամիջվոցներ և կենսապատրաստուկներ :

- ՀՀ կառավարության 2005 թվականի հուլիսի 21-ի թիվ 1088-Ն որոշման 13-րդ կետի պահանջի խախտմամբ, առանց փորձաքննության անցկացման, ՀՀ է ներմուծվել FAO-ի կողմից ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը օգնության կարգով տրամադրված 698000 դոլա հակադարբադային պատվաստանյութեր:

- Սելեկցիոն նվաճումների համար ներկայացված հայտերը «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից ընդունվել են «Սելեկցիոն նվաճումների պահպանության մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 6 կետի պահանջի խախտումով, այն է՝ բացակայում են տուրքի վճարումը հաստատող փաստաթղթերը:

- ՀՀ կառավարության 03.07.2008 թ. թիվ 704-Ն որոշմամբ հաստատված Միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրով սահմանված բարձր վերարտադրողականության սերմերի որակի ստուգումներ իրականացնելու փոխարեն կատարվել են ցածր վերարտադրողականության սերմերի որակի ստուգում

- Բույսերի սորտափորձարկումներն իրականացվել են ՀՀ կառավարության 22.12. 2005 թ.-ի թիվ 2292-Ն որոշմամբ հաստատված «Բույսերի սորտերի տնտեսական օգտակարության պետական փորձարկումների կազմակերպման, Հայաստանի Հանրապետությունում օգտագործման թույլտվություն ունեցող բույսերի սորտերի ցանկում դրանց գրանցման և գրանցումից հանելու» կարգի 7-րդ կետի պահանջի խախտումով՝ պետական փորձարկումները իրականացվել են առանց ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության համապատասխան որոշումների

- ՀՀ կառավարության 09.12.2005թ.-ի թիվ 2239-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետությունում սերմնադաշտերի դաշտային հետազոտություններ կատարողի (ապրոբատորի) հավաստագրման» կարգի համաձայն, պետք է իրականացնեին անկախ ֆիզիկական անձ հանդիսացող դաշտային հետազոտողները (ապրոբատորները)՝ լիազորված պետական մարմնի կողմից հաստատված մեթոդիկայով, այնինչ լիազոր պետական մարմնի՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից հաստատված որևէ մեթոդիկա գոյություն չունի, բացի այդ բոլոր ապրոբատորները հանդիսանցել են նաև հավաստագրերը տրամադրած «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի աշխատակիցներ:

- Շինարարական աշխատանքների նախահաշիվները կազմվել են ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 11.07.08թ.-ի թիվ 41-ն հրամանով հաստատված «Գործող գներով շինարարական աշխատանքների հաշվարկման կարգ»-ի պահանջների խախտմամբ:

- Արմավիրի մարզի Գայ համայնքում կարանտին միջոցառումների իրականացնելիս խախտվել են «Բուսասանիտարիայի մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի 9-րդ մասի և 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի, 4-րդ մասի, ՀՀ կառավարության 03.12.2009թ-ի N 1443-Ն որոշման 2-րդ կետի 2-րդ ենթակետի պահանջները:

- 2009-2010թ.թ. Նախարարությունը ստացված ցինկի ֆոսֆիդը պահեստավորվել է բուսասանիտարական նորմերին չհամապատասխանող տարածքում՝ ավտոտնակում, ինչով խախտել է բուսասանիտարիայի մասին օրենքի 9-րդ հոդվածի 2-րդ կետի 2-րդ ենթակետի պահանջը, որով արգելվում է բուսասանիտարական նորմերին չհամապատասխանող պահեստներում և շինություններում թունանյութերի և կենսապատվաստուկների պահպանումը:

- Հակակարկտային կայանների տեղադրման դրամաշնորհի պայմանագիրը կնքվել է ՀՀ կառավարության 24.12.2003թ.-ի թիվ 1937-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից իրավաբանական անձանց սուբսիդիաների և

դրամաշնորհների հատկացման» կարգի 37-րդ կետի պահանջի խախտմամբ, պայմանագրում չի նշվել ակնկալվող արդյունքը և դրա գնահատման չափորոշիչները:

- Հակակարկտային կայանների նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը կազմվել են ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 757 հոդվածի 1-ին կետի, 759 հոդվածի 1-ին կետի, Քաղաքաշինության մասին ՀՀ օրենքի 17-րդ հոդվածի 17-րդ կետի, 16-րդ հոդվածի և ՀՀ կառավարության 21.12.1998թ թիվ 812 որոշմամբ հաստատված «Բնակելի, հասարակական, արտադրական շենքերի ու շինությունների նախագծերի մշակման, փորձաքննության, համաձայնեցման, հաստատման և փոփոխության» կարգ-ի 3-րդ, 5-րդ, 8-րդ կետերի պահանջների խախտմամբ:

- Շինարարական աշխատանքների տեխնիկական վերահսկողության աշխատանքներն իրականացվել են Քաղաքաշինության մասին ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի երկրորդ ենթաբաժնի թ) կետի և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.04.1998թ թիվ 44 հրամանով հաստատված «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման» կարգի պահանջների խախտմամբ:

- Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը, ՀՀ կառավարության 29.07.2010թ.-ի թիվ 971-Ն որոշման պահանջի խախտմամբ, 2010թ.-ին աշմանացան ցորենի ձեռքբերման պայմանագիրը Ռուսաստանի դաշնության «Սեմենա Ստավրապոլյա» ՍՊԸ-ի հետ կնքելու փոխարեն, կնքել է Ռուսաստանի Դաշնության «Հացահատիկային ընկերությունների միավորում» ԲԲԸ-ի հետ:

- ՀՀ կառավարության 22.11.2005թ. թիվ 2122-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետություն մշակաբույսերի սերմերի ներմուծման և Հայաստանի Հանրապետությունից դրանց արտահանման» կարգի համաձայն, ՀՀ ներկրված մշակաբույսերի սերմերի խմբաքանակից, վերջնական նշանակման վայրում, վերցվում է նմուշ՝ լաբորատոր փորձաքննության և ստուգիչ տեղամասերում ցանքի նպատակով, իսկ արտահանվող մշակաբույսերի յուրաքանչյուր խմբաքանակի համար պետք է տրվի սերմի հավաստագիր: Տվյալ գործառույթները 2009-2010 թթ. ընթացքում չեն իրականացվել:

- «Անասնաբուժության և անասնաբուծության գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից «Ագրո Սիքս» ՍՊ ընկերությանը 2010թ.-ին վարձակալության է հանձնված տարածքի վարձակալության պայմանագրում խախտվել է ՀՀ կառավարության 24.12.2009թ.-ի թիվ 1522-ն որոշման պահանջը, առանց ՀՀ ֆինանսների նախարարության թուլտվության, վարձակալության պայմանագրում նախատեսել է վարձակալված գույքից անբաժանելի բարելավումների փախսհատուցման դրույթ:

Առաջարկություններ

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը

- Համակարգի կազմակերպություններում ակնկալվող եկամուտները պլանավորելիս հաշվի առնել գոյություն ունեցող բոլոր ռեսուրսները, գույքի վրաձակալության պայմանագրերը համապատասխանեցնել գործող օրենսդրության պահանջներին, իսկ օտարման գործընթացներն իրականացնել օրենսդրական պահանջներին համապատասխան
- պատշաճ վերահսկողություն իրականացնել նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմման աշխատանքների նկատմամբ բացառելով՝ նախահաշվային թանկացումները
- սերմերի հավաստագրումն իրականացնել բացառապես «Սերմերի մասին» ՀՀ օրենքի, «Սերմերի հավաստագրման կարգի» և այլ իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան
- օրենքով նախատեսված կարգով հսկողություն իրականացնել ՀՀ ներմուծվող, արտահանվող և ՀՀ-ում իրացվող սերմերի որակի նկատմամբ
- վերանայել մկնանման կրծողների դեմ գյուղացիական տնտեսությունների միջոցով ձեռքով պայքարի դեպքում ցինկի ֆոսֆորի ծախսի նորման՝ այն հիմնավորելով համապատասխան հաշվարկներով
- բուսասանիտարական մոնիտորինգն իրականացնել ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարի 23.08.2007թ.-ի թիվ 188-հրամանով հաստատված ցանկում ընդգրկված 11 անուն կարանտին օրգանիզմների համար և բույսերի առավել վտանգավոր վնասատուների դեմ աշխատանքներն իրականացնել կատարված մոնիտորինգի տվյալների հիման վրա կազմված վարակվածության քարտեզների համաձայն
- սահմանել անասնաբուժական միջոցառումների իրականացման ժամանակացույց և անասնաբույժերի հետ պայմանագրերը կնքել այդ ժամանակմացույցով ներառված ժամանակահատվածի համար
- Հանրապետություն ներմուծման հավաստագրեր տրամադրել միմիայն Հանրապետությունում սահմանված կարգով գրանցված անասնաբուժական դեղամիջոցներին և կենսապատրաստուկներին, բացառել սահմանված ջերմային ռեժիմների խախտմամբ պահված անասնաբուժական դեղամիջոցների և կենսապատրաստուկների գնումը
- անտառային տնտեսությունը վարել հաստատված անտառկառավարման պլաններին համապատասխան
- սահմանել և հաստատել անտառսերմնային և տնկարանային տնտեսության վարման կանոնները
- սահմանել և հաստատել կողմնակի անտառօգտագործման կարգը
- հաստատել անտառօգտագործման, անտառահատման և անտառային տոմսերի ձևերը
- սահմանել արմատի վրա ծառուտի վաճառքի չափաքանակների հաշվարկման մեթոդիկան

- ՀՀ կառավարության հաստատմանը ներկայացնել պետական անտառների պահպանության, պաշտպանության, վերականգնման և անտառապատման, առանձին աշխատանքների կատարման ծախսերի նորմատիվները

Ձեռնարկել միջոցառումներ`

- Հակակարկտային կայանների տեղակայման, շինարարական և վերանորոգման աշխատանքներում արձանագրված ծավալագնային հավելագրումները` 15,558.3 հազ. դրամ պետական բյուջե վերականգնելու ուղղությամբ:
- Նախարարության և համակարգի ՊՈԱԿ-ների կողմից չկատարված աշխատանքների դիմաց ծավալագնային հավելագրման արդյունքում պետական բյուջեից ստացված գումարները` 10,704.6 հազ. դրամը ,պետական բյուջե վերականգնելու ուղղությամբ:
- Ստացված սերմացուների պահեստավորման, բարձման-բեռնաթափման և տեղափոխման աշխատանքներում ավել վճարված 3,503.5 հազ. դրամը պետական բյուջե վերականգնելու ուղղությամբ:

ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարությանը

- Ապահովել ՀՀ տարածքում մթնոլորտային վտանգավոր երևույթների վրա ակտիվ ներգործության համակարգ ստեղծելու ծրագրով նախատեսված ռեազենտով գործող գեներատորային կայանների տեղակայման աշխատանքների իրականացումը:
- Հակակարկտային կայանների տեղակայման աշխատանքների գնումն իրականացնել սահմանված կարգով կազմված և հաստատված նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի առկայության դեպքում, գնման բաց ընթացակարգին համապատասխան:

Համաձայն «Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի գ) կետի, մեկամսյա ժամկետում ՀՀ վերահսկիչ պալատին գրավոր տեղեկատվություն տրամադրել հայտնաբերված խախտումները վերացնելու նպատակով ձեռնարկված միջոցառումների վերաբերյալ;